

Miljevalgi aastal ilm tembutas

■ Kõhendi kliima kõige püsivam omapära on ebapüsivus.

Kohe mitte ei ole nii, et ilmaelu püsiks rahulik – pole seda taevasega maa peal. Muidugi, võrreldes muu maailmaga oleme suhteliselt vaikne kena kohakene. Väiksemaid ilmavempe juhtus aga igas kuus küll ja küll.

Talve ninanipsud

Võtame või jaanuari: säärast sooja näärilkuu esikolmandikku pole Eestimaa vist veel näinud. Pikaajaline keskmine ehk norm ületati 9–10 kraadiga! II dekaad jäi vaid terake alla 1993. aasta omale. Tallinna Botaanikaaias sattusid näsiniined ja margareetid segadusse ning kukkusid öitsema. Metsas korjati korvi kukeseeni ja jalgadele puuke.

Linnud, kes uskusid instinkte ning pikaajalisi prognoose, võisid vihast sulgi katkuda, sest näis, et kauge tee võeti asjatult tiibade alla. Otepää suusavõistluste korraldajad kirusid taevataati, kes tegi neile ebataavaliselt sooja ilma külma.

Kuu lõpul tegi aga ilmataat kannapöörde ja keeras külma- ja lumekraanid valla. Jaanuari viimastel päevadel oli Jõgeval –26°, vabariigi aastapäeval koguni –30°. Tol

tähtsa päeva hommikul mõõdeti Tallinnas –16°, riigijuhid otsustasid paradeerida, pilli puhuda ning palvetada seekord katuse all.

Hull tükk tehti Austraalias kahe liuglangevarjuriga, kelle äikese-torm viis 9 km kõrgusele – hiinlane hukkus, sakslane pääses napilt eluga. Kopsaka ninanipsu – 7000 mólki – löi rahe USA kosmosesüstiku kütusepaagile.

Pärast külma küünlakuud ülatati rahvast uue soojalainega – Eesti klimatoloogia ajalugu ei tea teist nii kuuma paastukuud. Põllumehi hakkas kollitama põua-oht. Peipsil muutus jää uisumaratoni ajal nii pehmeks, et kohati oli targem tritsud alt ära võtta ning joosta.

Kevade vembud

Taevast tuli varakevadel üldse iga-suguseid pahu mõjutusi. Astroloog Edda Pauksoni arvates mõjutas näiteks täiskuu ning Merkuuri retrograadne liikumine Tallinnas Sakala keskuse omanikke hoonet lammutama! (Täiskuu aeg on seevastu väga tähtis kosmonautikas – kõik Kuu-raketid startisid teatavasti sellal, kui tolele taevakehal on kergem pihta saada.)

Aprill üllatas vast suurte jääkuhjatistega Virtsu lähedal Puhutulaiul. See, et õhk oli viis kraadi normist kõrgem, tundus paljudele juba tavaline. Lihavõttepühade ajal võis kesköö paiku imetleda helkivaid ööpilvi – vaat see oli küll haruldane asi! Ameerikas rabas pühitsejaid lumetorm: Ohios tuli lund maha ligi meetri jagu.

Veidi vähem kattis lumi Tallinna tänavaid mai teisel kümmepäevakul ning linnasid demonstreeksid, kuidas saab uulitsail kiiresti liikuda ka autode-trollideta – suuskadel.

Lehekuul nähti meie maal nii subtroopilist päikest kui peaaegu troopilist äikest.

Krutskitevaene suvi

Suvekuud ei pakkunud põrutavaid elamusi – oli nii päikest kui äikest, nii vihma kui kuiva, nii suvekuumust kui sügisjahedust. Kohalikku elevust tõid paar trombi ehk tornaadot, mõned rahehood. Kuumim aeg oli seekord augustis – korra mõõdeti Kundas isegi 31,9 kraadi. Kuu keskel püsis ilm Lõuna-Eestis nagu ekvaatori kandis – Kambjas kui Gambias. Päeval tõusis kuumus 28 kraadile, öösi-

ti ei langenud kraadiklaasi näit 20 pügalast allapoole. Rikkalik saak oli kartulipõldudel – nii mugulate kui mardikate oma.

Palju põnevam oli elu mujal. New Yorgis nähti tornaadot, Lõuna-Euroopa oli vallutatud metsatulekahjude poolt.

Tekialune sügis

Pärast igati mõnusat lõikuskuud tegi ilm jälle kannapöörde ning muutus väga vihmaseks. Ega see just üllatav olnudki, eks me kõik mäleta mudaseid kartulivõtuaegu. Õnneks lõppes september lausa suviselt. Lõpp hea, kõik hea.

Oktoobris oli ilm nagu teki all: soe, niiske ja pime. Päikest on sel kuul vähem näha saanud vaid 1974. aastal. November ja detsember on viimaste aastate moodi vihmane, lõrtsine, ligane, tükati talvinegi. Kuigi jah, on tõsisid suusahuvilisi, kes jõudsid juba laudad alla panna.

Pärast kole sooja mullust jõulukuu algust ei ehmata õhusoojus eriti kedagi. Säärane see meie kandi kliima juba on, tema kõige püsivam omapära on ebapüsivus.

AIN KALLIS